

PODJELA PRETPOREZA

Mirko, Doris

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:077682>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-25**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

PODJELA PRETPOREZA

Mentor:

Mr. sc. Renko Letnić

Student:

Doris Mirko

Split, rujan 2018.

SADRŽAJ:

1. UVOD	1
1.1. Definicija problema.....	1
1.2. Cilj rada	2
1.3. Metode rada.....	2
1.4. Struktura rada	2
2. KARAKTERISTIKE PRETPOREZA	3
2.1. Definicija poreznog sustava	3
2.1.1. Karakteristike i obilježja poreznog sustava.....	4
2.1.2. Temeljni zahtjevi porezne politike	5
2.2. Porez na dodanu vrijednost	5
2.3. Osnovne karakteristike pretporeza	8
2.3.1. Definicija pretporeza	8
2.3.2. Odbitak pretporeza	9
3. PODJELA PRETPOREZA	11
3.1. Opće odrednice podjele pretporeza	11
3.2. Izračun odbitka pretporeza	11
3.3. Povremena isporuka nekretnine	14
3.4. Prihodi od tečajnih razlika.....	15
4. PRETPOREZ U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	18
5. ZAKLJUČAK	21

LITERATURA.....	22
POPIS SLIKA.....	23
SAŽETAK.....	23
SUMMARY.....	26

1. UVOD

1.1. Definicija problema

Porezi su obvezna davanja koja bez izravne ili trenutne protuusluge država uzima od osoba i poduzeća, te na taj način financira javne rashode. Porezi su obvezna davanja jer kada u jednom trenutku dospiju na naplatu, moraju na kraju biti uplaćeni i državi. Oporezivanje predstavlja jedini poznati način ubiranja sredstava, i to za financiranje javnih rashoda i usluga kojima se svi ljudi koriste. Porezni sustav pojedine zemlje, pa tako i Republike Hrvatske, predstavlja uobičajeni naziv za skup poreznih oblika kojima se provodi proces oporezivanja u nekoj zemlji. U današnje vrijeme, oporezivanje se provodi u skladu s više poreznih oblika, i to prvenstveno iz razloga što jednim poreznim oblikom nije bilo moguće obuhvatiti sve porezne obveznike.

Problem istraživanja podrazumijeva analizu teme pod nazivom „*Podjela pretporeza*“, a sama podjela je sadržana u Zakonu o porezu na dodanu vrijednost koji je na snazi od 1. siječnja 2017. godine. Porez na dodanu vrijednost (PDV) sadržan je u Zakonu o porezu na dodanu vrijednost prema kojemu se u konačnici i obračunava te plaća. S druge strane, porez na dodanu vrijednost se može predstaviti i kao prihod državnog proračuna Republike Hrvatske. Također, porez na dodanu vrijednost predstavlja tzv. „*svfazni*“ porez na promet koji se „*obračunava u svakoj fazi proizvodno – prodajnog ciklusa, no samo na iznos dodane vrijednosti koja se oblikovala u navedenoj fazi, a ne na cjelokupnu vrijednost proizvodnje*“¹.

Što se tiče odbitka poreza na dodanu vrijednost, može se reći kako odbitak u sustavu poreza na dodanu vrijednost podrazumijeva činjenicu kako se porez na dodanu vrijednost koji je „*plaćen na oporezive isporuke dobara i usluga umanjuje za porez na dodanu vrijednost za nabavke i ulaz robe za potrebe poslovanja*“². Na taj način, također dolazi i do stvaranja porezne obveze, dok se porez plaćen na kupnje može odbijati čak i u situaciju ako je kupljena roba uništena, prodana uz gubitke ili izgubljena.

---

¹ Kesner – Škreb, M. (1995): Porez na dodanu vrijednost, Financijska praksa, 19 (6), str. 655.

² Moj bankar (2018): Odbitak PDV – a, [Internet], raspoloživo na: <http://www.moj-bankar.hr/>, [20.08.2018.]

1.2. Cilj rada

Osnovni cilj rada obuhvaća analizu i interpretaciju teme pod nazivom „*Podjela pretporeza*“, i to u skladu s karakteristikama i podjelama, kao i primjeri izračuna pretporeza u Republici Hrvatskoj.

1.3. Metode rada

Metodologija istraživanja predstavlja temeljnu sastavnicu ovog završnog rada iz razloga jer se temelji na teorijskim i empirijskim istraživanjima, i to neovisno o tome radi li se o objektivnom ili sustavnom načinu zaključivanja. Termin „*metodologija*“ predstavlja „*interdisciplinarnu i multidisciplinarnu znanost koja proučava metode istraživanja koje su svojstvene svim granama i područjima*“³. Metodologija istraživanja se može predstaviti i kako znanost o logičkim oblicima saznavanja, odnosno o njihovoj primjeni u znanstvenom istraživanju. Prema tome, „*u jednom se procesu znanstvene metodologije otkrivaju spoznaje, pa je to zapravo proces znanstvenog istraživanja, dok se u drugom prikazuju rezultati takvih istraživanja*“⁴. Metode koje će se koristiti u završnom radu karakteristične su za istraživanja u području društvenih znanosti, a samim time i u ekonomskim znanostima. Prilikom izrade završnog rada, koristit će se „*deskriptivna i komparativna metoda, te metoda analize i sinteze*“⁵.

1.4. Struktura rada

Struktura završnog rada se sastoji od pet međusobno povezanih poglavlja. U prvom poglavlju, tj. u uvodnom dijelu rada predstavljeni su problem, cilj, metode i struktura rada. U drugom poglavlju su predstavljene karakteristike pretporeza, i to gledajući s aspekta definicija poreznog sustava, poreza na dodanu vrijednosti, definicije pretporeza i osnovnih karakteristika odbitka pretporeza. U trećem poglavlju prikazana je podjela pretporeza, dok je u četvrtom poglavlju definiran pretporez u Republici Hrvatskoj. Na kraju, iznesena su zaključna razmatranja, popis literature, popis slika te sažetak rada s ključnim riječima na hrvatskom i engleskom jeziku.

---

³ Zelenika, R. (2007): Klasifikacija znanosti u fokusu metodologije i tehnologije znanstvenoga istraživanja, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, str. 225.

⁴ Ibidem., str. 225 – 226.

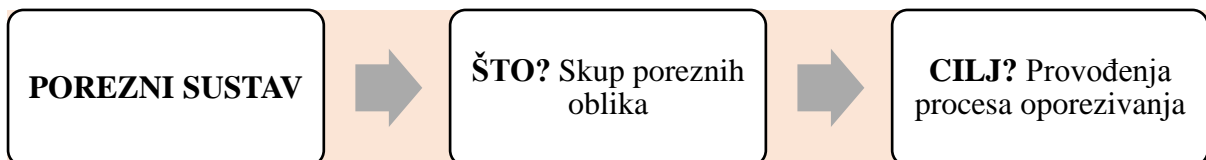
⁵ Ibidem., str. 330.

2. KARAKTERISTIKE PRETPOREZA

Porezi su oduvijek predstavljali najznačajnije instrumente prikupljanja prihoda, a simboliziraju i jedan od oblika „prisilnog“ davanja koje nameće država. Porezi nisu namjenski usmjereni, tj. porezi nemaju izravnu protuuslugu, što znači da država nije obvezna konkretnom obvezniku išta dati za plaćeni porez. Kako bi država mogla u današnje vrijeme normalno funkcionirati, potrebna su joj sredstva za ispunjenje javnih zadaća, odnosno potrebna su joj određena sredstva za provođenje izravnog ili neizravnog načina oporezivanja. Porezni sustav predstavlja jedan od osnovnih preduvjeta za kvalitetno funkcioniranje države, i to iz razloga jer porez na dodanu vrijednost ima važno mjesto u poreznim sustavima suvremenih država svijeta.

2.1. Definicija poreznog sustava

Teoretski, porezni sustav (slika 1) je određeni „skup poreznih oblika kojima se provodi proces oporezivanja u nekoj zemlji“⁶. Značenje poreznog sustava obuhvaća također „smislenost i uređenost poreznih oblika koji djeluju u gospodarstvu određene zemlje“⁷, dok se postupak oporezivanja provodi prema više poreznih oblika. Postupak oporezivanja je potrebno provoditi prema više oblika iz razloga što jednim poreznim oblikom nije moguće obuhvatiti sve porezne obveznike.

Slika 1. Definicija poreznog sustava

Izvor: Izrada autorice prema: Jelčić, B. (2001): Javne financije, PRiF Plus, Zagreb., str. 203.

U nastavku promatranog potpoglavlja definirat će se i predstaviti karakteristike i obilježja poreznog sustava, te temeljni zahtjevi porezne politike.

⁶ Jelčić, B. (2001): Javne financije, PRiF Plus, Zagreb., str. 203.

⁷ Ibidem., str. 203.

2.1.1. Karakteristike i obilježja poreznog sustava

Zbog velike gospodarske povezanosti mnogih svjetskih zemalja, „porezi predstavljaju glavnu odrednicu sustava jakih prihoda suvremenih država, neovisno o tome radi li se o razvijenim državama ili o državama koje su tek u razvoju“⁸. Za razliku od novčanih iznosa koji se izravno ubiru, porezi u današnjem suvremenom svijetu imaju sve veću ulogu. Porezi se također koriste i kako bi se uklonile negativne, te kako bi se razvile pozitivne promjene u društvu. Uz navedene tvrdnje važno je naglasiti i glavni cilj fiskalne politike obuhvaća prikupljanje što više „sredstava u državnu blagajnu kako bi država mogla obavljati zadaće koje su jamstvo za opstanak i nesmetano djelovanje“⁹. Za razliku od cilja fiskalne politike, porezni instrumenti obuhvaćaju sljedeće politike:¹⁰

- ❖ socijalne,
- ❖ fiskalne,
- ❖ ekonomske,
- ❖ zdravstvene,
- ❖ demografske,
- ❖ kulturne, i
- ❖ druge politike od državnog interesa.

Fiskalne politike u današnje vrijeme značajno preraspodjeljuju veliki dio društvenog proizvoda, reflektiraju ostvarenim učincima i ostvaruju razne ciljeve. Zbog toga, porezi moraju ispunjavati i pojedine funkcije, a to su:¹¹

- ❖ financiranje,
- ❖ raspodjela, i
- ❖ upravljačka funkcija.

Financiranje podmiruje „državne troškove i ispunjava državne zadaće, dok funkcija raspodjele prikupljeni novac od pojedinaca, odnosno poreznih obveznika predaje državi i

---

⁸ Mijatović, N. (2005): Oporezivanje prometa, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb., str. 4.

⁹ Ekonomski fakultet Zagreb (2018): Porezni sustav i mjere porezne politike, [Internet], raspoloživo na: <http://www.efzg.unizg.hr/>, [20.08.2018.]

¹⁰ Mijatović, N. (2005): Oporezivanje prometa, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb., str. 4.

¹¹ Ibidem., str. 5 – 6.

tako dolazi do selidbe gospodarske moći iz privatnih ruku u ruke države¹². Upravljačka funkcija za razliku od navedenih upravlja ponašanje gospodarstva i društva.

2.1.2. Temeljni zahtjevi porezne politike

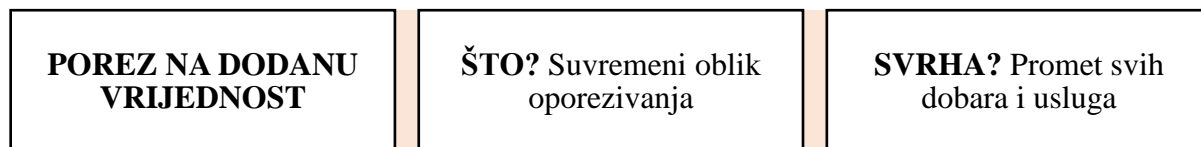
Na porezne sustave utječu brojni faktori koji imaju veliki utjecaj na političke odnose u nekoj zemlji svijeta. U novim i suvremenim uvjetima poslovanja, znatno je „olakšano kretanje ljudi, robe, usluga i kapitala, zbog čega također dolazi i do internacionalizacije ekonomije određenih zemalja¹³. Zahtjevi koje je potrebno ispuniti u odnosu na porezne politike su:¹⁴

- neutralnost
- smanjenje poreznog opterećenja,
- pravednost,
- jednostavnost, i
- harmonizacija.

Porezi u gospodarstvu neke zemlje nemaju dovoljno neutralan učinak na ponašanje ljudi, a stvaraju „poticaje da ljudi promijene svoje ponašanje, ili da rade isto kao i prije uvođenja poreza, da smanje svoju potrošnju, ili da rade više, a manje dokoličare, pa potrošnju ne trebaju smanjivati u većoj mjeri¹⁵.

2.2. Porez na dodanu vrijednost

Porez na dodanu vrijednost (slika 2) je „suvremeni oblik oporezivanja potrošnje, a do njegovog širenja je došlo 60 – ih godina 20. stoljeća¹⁶. Najvažnija obilježja poreza na dodanu vrijednost se mogu izraziti kroz tvrdnju kako je to zapravo porez koji vrijedi općenito za promete svih dobara i usluga.

Slika 2. Definicija poreza na dodanu vrijednost

¹² Ekonomski fakultet Zagreb (2018): Porezni sustav i mjere porezne politike, [Internet], raspoloživo na: <http://www.efzg.unizg.hr/>, [20.08.2018.]

¹³ Jelčić, B. (2001): Javne financije, PRiF Plus, Zagreb., str. 207.

¹⁴ Ibidem., str. 207.

¹⁵ Kesner – Škreb, M. (1999): Porezna politika i gospodarski rast, Privredna kretanja i ekonomska politika, 9 (73), str. 63.

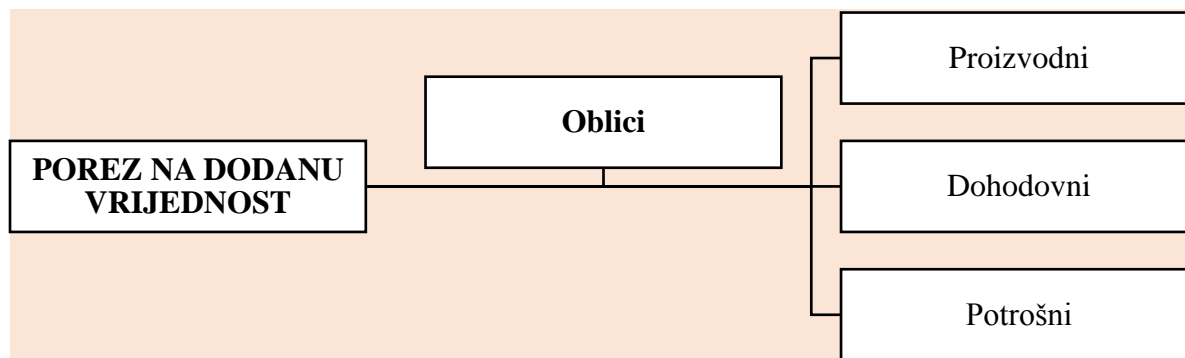
¹⁶ Mijatović, N. (2005): Oporezivanje prometa, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb., str. 37.

Izvor: Izrada autorice prema: Mijatović, N. (2005): Oporezivanje prometa, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb., str. 37.

Porez na dodanu vrijednost predstavlja „*opći porez na potrošnju koji se ubire od velikog broja dobara i usluga, odnosno porezni oblik kojim se oporezuje vrijednost što ju je prodavač dodao na cijenu kupljenog, odnosno prodanog proizvoda ili usluge*“¹⁷. Porez na dodanu vrijednost se ubire proporcionalno i u odnosu na konačnu cijenu oporezivanih usluga i dobara, a ubire se u svakom stupnju proizvodnje i prodaje.

Dakle, porez na dodanu vrijednost se također odnosi i na dodanu vrijednost raznih usluga i dobara, dok ukupno „*ubiranje poreza se postiže na način da se obračuna porez prilikom obavljanja neke djelatnosti, i to korištenjem pravih odbitka pretporeza koji je obračunat prilikom prethodne djelatnosti*“¹⁸. S obzirom na način obračuna i plaća, vidljivo je kako postoje i određene prednosti poreza na dodanu vrijednost u odnosu na druge oblike (slika 3), a to su:¹⁹

- ❖ neutralnost u poduzetničkom području,
- ❖ izostanak porezne evazije,
- ❖ automatsko razlikovanje krajnje potrošnje, i
- ❖ izostanak ukupnog (kumulativnog) učinka.

Slika 3. Oblici poreza na dodanu vrijednost

Izvor: Izrada autorice prema: Jelačić, B., Lončarić – Horvat, O., Šimunović, J., Arbutina, H. (2002): Financijsko pravo i financijske znanosti, Narodne novine, Zagreb., str. 56.

¹⁷ Porezni obveznik (2018): Porezni sustav RH, [Internet], raspoloživo na: <http://www.porezniobveznik.net/>, [20.08.2018.]

¹⁸ Mijatović, N. (2005): Oporezivanje prometa, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb., str. 41.

¹⁹ Jelačić, B., Lončarić – Horvat, O., Šimunović, J., Arbutina, H. (2002): Financijsko pravo i financijske znanosti, Narodne novine, Zagreb., str. 56.

Kod proizvodnog poreza na dodanu vrijednost, od porezne osnovice se ne odbija svota utrošena za nabavu osnovnih sredstava (kao ni amortizacije), dok se kod dohodovnog od porezne osnovice ne može odbiti svota utrošena za nabavu osnovnih sredstava, no dopušta se odbitak pretporeza što utječe na povećanje cijena. Potrošni oblik izuzima bruto investicije, a „odbija se cjelokupna svota koja je utrošena za nabavu osnovnih sredstava u godini u kojoj je obavljena investicija“²⁰. U nastavku, na primjeru 1, prikazan je obračun poreza na dodanu vrijednost.

- 1. Plaćen je ručak za poslovnog partnera u iznosu od 1.000 kuna koji ima sve elemente za odbitak pretporeza.*
- 2. Istom je poslovnom partneru poklonjena slika od 3.000 kuna. Slika je kupljena od umjetnika koji nije obveznik PDV - a te nije izdao račun (R - 1).*

Račun za ugostiteljsku uslugu (1.) unosi se u "Knjigu ulaznih računa" (U - RA) – za vlastitu potrošnju i iskazuje se pravo na pretporez:

$$1.000 \text{ kn} + 250 \text{ PDV-a} = 1.250 \text{ kn}$$

Na kraju obračunskog razdoblja (mjesečnoga ili tromjesečnoga) sastavlja se obračun vlastite potrošnje i na 70% troška reprezentacije obračunava se PDV, što se unosi u knjigu izlaznih računa (I - RA) – za vlastitu potrošnju.

$$1.000 \text{ kn} \times 70\% = 700$$

$$700 \times 25\% = 175 \text{ kuna}$$

U knjigovodstvu se tih 70%, zajedno s PDV-om (875 kn), ne priznaje kao rashod.

Račun za sliku (2.) ne mora se unositi u knjigu ulaznih računa za vlastitu potrošnju, nego se samo knjiži u knjigovodstvu kao rashod od kojega se 30% priznaje kao trošak, a ostalih je 70% nepriznato.

Primjer 1. Obračun poreza na dodanu vrijednost

Izvor: Izrada autorice prema: Institut za javne financije (2018): Porezni vodič, [Internet], raspoloživo na: <http://www.ijf.hr/>, [03.09.2018.]

²⁰ Jelčić, B. (2012): Razvoj i perspektive oporezivanja u Hrvatskoj, HAZU, Zagreb., str. 316.

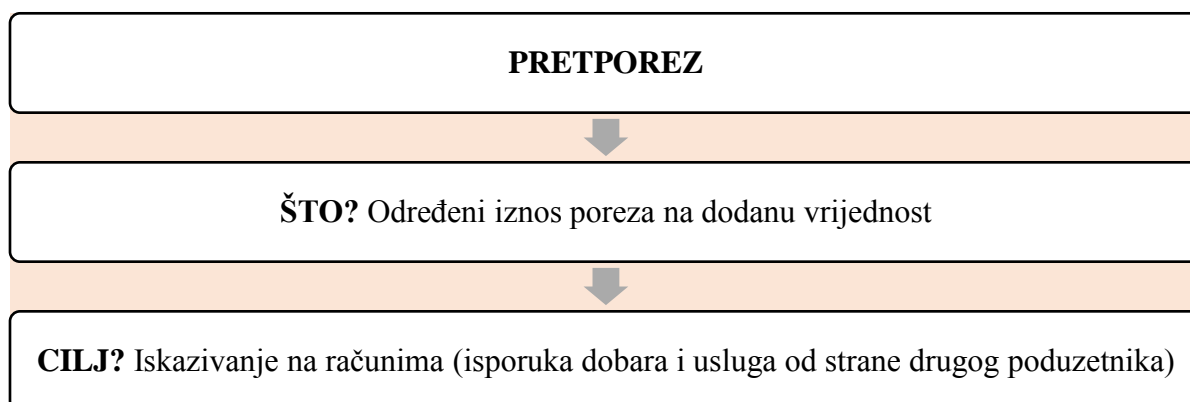
U narednim poglavljima završnog rada, definirat će se i predstaviti temeljne odrednice pretporeza.

2.3. Osnovne karakteristike pretporeza

U ovom potpoglavlju rada analizirat će se i interpretirati osnovne karakteristike poreza, i to prvenstveno kroz temeljne definicije i osnovna obilježja pretporeza i odbitka pretporeza prema Zakonu o porezu na dodanu vrijednost.

2.3.1. Definicija pretporeza

Pretporez (slika 4) se može definirati i predstaviti kao određeni „*iznos poreza na dodanu vrijednost koji je iskazan na računima za isporuke dobara i usluga*“²¹ od strane drugog poduzetnika.

Slika 4. Definicija pretporeza

Izvor: Izrada autorice prema: Poslovni forum (2018): Odbitak pretporeza, [Interne], raspoloživo na: <http://www.poslovniforum.hr/>, [21.08.2018.]

Također, pretporez je i „*iznos poreza na dodanu vrijednost koji je obračunala i naplatila carinarnica pri uvozu*“²² prema odredbama Zakona o porezu na dodanu vrijednost, kao i iznos poreza kojeg je platio domaći poduzetnik.

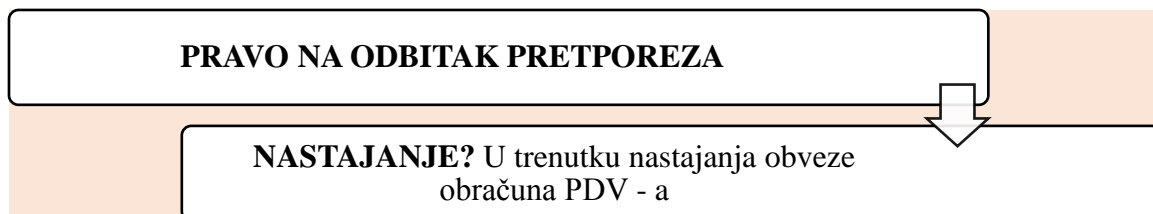
²¹ Poslovni forum (2018): Odbitak pretporeza, [Interne], raspoloživo na: <http://www.poslovniforum.hr/>, [21.08.2018.]

²² Ibidem.

2.3.2. Odbitak pretporeza

Pravo na odbitak pretporeza (slika 5) „nastaje u trenutku kada nastaje obveza obračuna poreza na dodanu vrijednosti koji se može odbiti“²³. Porezni obveznik ne može odbiti pretporez koji je sadržan u računima, i to za primljena dobra i obavljene usluge što ih koristi za isporuke dobara i obavljanje sljedećih usluga oslobođenih plaćanja poreza na dodanu vrijednost:²⁴

- ❖ u tuzemstvu,
- ❖ u inozemstvu (koje bi bile oslobođene od poreza da su obavljene u tuzemstvu), i
- ❖ bez naknade (koje bi bile oslobođene od poreza).

Slika 5. Pravo na odbitak pretporeza

Izvor: Izrada autorice prema: Zakon o porezu na dodanu vrijednost (2016): Narodne novine, d.d., Zagreb, broj 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14,115/16., Članak 57 (1).

Primjerice, „porezni obveznik može odbiti pretporez koji se odnosi na usluge i isporuke na izvoz dobara i drugih isporuka dobara i obavljenih usluga“²⁵. Ukoliko se zbog nekog gospodarskog dobra unutar roka od pet godina promijene uvjeti koji su u toj godini bili mjerodavni za odbitak pretporeza, tada se za razdoblje nakon promjene obavlja ispravak pretporeza. U situaciji kada se radi o nekretninama, tada se umjesto razdoblja od pet godina uzima razdoblje od deset godina.²⁶

Ukoliko određeni „poduzetnik koristi primljena ili uvezena dobra i usluge koje su mu obavljene djelomično za isporuke dobara i obavljanje usluga koje isključuju odbitak pretporeza, tada se ne može odbiti onaj dio pretporeza koji se odnosi na isporuke dobara i

²³ Zakon o porezu na dodanu vrijednost (2016): Narodne novine, d.d., Zagreb, broj 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14,115/16., Članak 57 (1).

²⁴ Poslovni forum (2018): Odbitak pretporeza, [Interne], raspoloživo na: <http://www.poslovniforum.hr/>, [21.08.2018.]

²⁵ Ibidem.

²⁶ Ibidem.

*usluga koje su oslobođene poreza*²⁷. Naime, iznos pretporeza koji se odnosi na isporuke dobara i usluga koje su oslobođene poreza utvrđuje se na temelju:²⁸

- ❖ knjigovodstvene, i
- ❖ druge dokumentacije.

Iznimno, poduzetnik može putem procjene utvrditi određene iznose pretporeza koji se ne mogu odbiti. S druge strane, ukoliko „*porezni obveznik na računu iskaže viši iznos poreza nego što ga duguje prema Zakonu, tada primatelj isporučениh dobara i obavljenih usluga taj viši iznos poreza ne može odbiti kao pretporez*“²⁹.

Prethodno navedeno vrijedi i u situaciji ako je davatelj dobara ili usluga Poreznoj upravi prijavio viši iznos poreza na dodanu vrijednost. Naime, ako porezni obveznik u nekomu računu izdvojeno iskaže porez na dodanu vrijednost, iako nije ovlašten da to učini, u toj situaciji primatelj dobara i usluga ne može odbiti iskazani porez kao pretporez. Navedena činjenica vrijedi i kada isporučitelj dobara i izvršitelj usluga prijavi Poreznoj upravi ukupni porez na dodanu vrijednost. Pretporezi se mogu odbiti ako njihov odbitak nije isključen prema navedenim stavkama Zakona o porezu na dodanu vrijednost, i to u obračunskom razdoblju, u kojemu su primljeni računi za.³⁰

- ❖ isporučena dobra, i
- ❖ obavljene usluge. Kod plaćenih predujmova pretporez se može odbiti ako su primatelji predujmova izdali račun.

Pretporez se može odbiti samo na temelju računa koji sadrže sve potrebne „*podatke, na temelju uvozne carinske dokumentacije u kojoj je iskazan porez na dodanu vrijednost obračunan pri uvozu, kao i na temelju dokaza o uplati poreza*“³¹.

---

²⁷ Ibidem.

²⁸ Moj bankar (2018): Odbitak PDV – a, [Internet], raspoloživo na: <http://www.moj-bankar.hr/>, [20.08.2018.]

²⁹ Poslovni forum (2018): Odbitak pretporeza, [Interne], raspoloživo na: <http://www.poslovniforum.hr/>, [21.08.2018.]

³⁰ Ibidem.

³¹ Zakon o porezu na dodanu vrijednost (2016): Narodne novine, d.d., Zagreb, broj 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16., Članak 60 (1).

3. PODJELA PRETPOREZA

3.1. Opće odrednice podjele pretporeza

Ukoliko određeni „porezni obveznik koristi dobra i usluge koje su mu obavljene, djelomično za isporuke dobara i usluga za koje je dopušten odbitak pretporeza u skladu s odredbama“³² Zakona, kao i za obavljanje i isporuku dobara i usluga za koje nije dopušten odbitak pretporeza. U navedenoj situaciji, može se odbiti samo dio pretporeza koji se odnosi na transakcije za koje je dopušten odbitak pretporeza. Porezni obveznik mora utvrditi sljedeće činjenice:

- ❖ koje primljene isporuke dobara i usluga koristi za obavljanje isporuka za koje može odbiti pretporez,
- ❖ koje za obavljanje isporuka za koje ne može odbiti pretporez, i
- ❖ koje ne može pripisati isključivo jednim ili drugim.

Prema tome, „porezni obveznik će podjelu ulaznog pretporeza provesti po ulaznim računima koji obuhvaćaju nabavu dobara i usluga koji se koriste ujedno za obavljanje oporezivih i oslobođenih isporuka“³³. U skladu s tim, porezni obveznik će:³⁴

- ❖ po ulaznim računima koji se odnose isključivo na oporezive isporuke imati pravo odbitka pretporeza u ukupnom iznosu, i
- ❖ po ulaznim računima koji se odnose isključivo na oslobođene isporuke neće uopće imati pravo na odbitak pretporeza.

Porezni obveznik će po ulaznim računima koji se odnose na oporezive i oslobođene isporuke obaviti podjelu pretporeza, te će u skladu s tim imati pravo na odbitak pretporeza u iznosu koji se utvrđuje temeljem postotka izračunanog na godišnjoj razini.

3.2. Izračun odbitka pretporeza

Prema Zakonu o porezu na dodanu vrijednost, „iznos pretporeza koji se odnosi na isporuke dobara i usluga za koje je dopušten odbitak pretporeza izračunava se kao razmjerni dio“³⁵. U nastavku, na primjeru 2, prikazan je način izračuna odbitka pretporeza.

---

³² Zakon o porezu na dodanu vrijednost (2016): Narodne novine, d.d., Zagreb, broj 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16., Članak 62 (1).

³³ Poslovni forum (2018): Odbitak pretporeza, [Interne], raspoloživo na: <http://www.poslovniforum.hr/>, [21.08.2018.]

³⁴ Ibidem.

Poduzeće B kupuje neka dobra od poduzeća A

Kupovna cijena je 1.000 n.j., PDV je 250 n.j. (stopa 25%). B plaća A - u 1.250 n.j. (cijena + PDV, cijena je osnovica PDV - a). A izdaje B - u račun (R - 1) na kojemu je odvojeno iskazan PDV koji je on naplatio B - u. A uplaćuje 250 n.j. (PDV) na račun proračuna, to je njegova porezna obveza po osnovi PDV - a; za B - 1 a je tih 250 n.j. **PRETPOREZ, koji će B imati pravo odbiti.**

Sada poduzeće B prodaje dobra poduzeću C, koji je također obveznik PDV - a. Prodajna cijena je 2.000 n.j. C, po izdanom računu (R - 1) plaća B - u 2.500 n.j. (2.000 je cijena, 500 n.j. je PDV). B → 1. ZADRŽAVA 2.000 n.j. (cijena), 2. ODBIJA pretporez iz prethodnog posla (250 n.j.) od 500 n.j. koje je on naplatio C - u po osnovi PDV - a, i 3. nakon toga odbijanja zadržava 250 n.j. sebi (time je nadoknadio PDV koji je on platio A - u), a drugih 250 n.j. uplaćuje proračunu. Vidljivo je da je, do sada, i za A - a i za B - a PDV neutralan – ne tereti niti jednog od njih (zbog odbitka pretporeza na koji ima pravo B; A - u to nije potrebno – sav PDV koji naplati on, kao prvi u nizu, uplaćuje proračunu).

Sada C prodaje dobro konačnom potrošaču K, za cijenu od 3.000 n.j., i na tu cijenu, koja je porezna osnovica, obračunava PDV od 750 n.j. K plaća C - u 3.750 n.j. C 1. zadržava 3.000 n.j., 2. odbija ono što je njegov pretporez, A dakle PDV plaćen B - u (500 n.j.), i, 3. zadržava 500 n.j. (odbitak pretporeza), a 250 n.j. uplaćuje proračunu.

POSLJEDICE:

K je konačni potrošač, nije u sustavu PDV - a, nema pravo na odbitak pretporeza i u konačnici snosi puno porezno opterećenje – njegova je obveza po osnovi PDVA - a – 750 n.j.

U proračun je ukupno uplaćeno: A – 250 n.j.+ B – 250 n.j.+ C – 250 n.j., dakle ukupno 750 n.j., koliko je i PDV koji je u konačnici platio K. Pri tome, u proračun nije uplaćeno točno tih K - ovih 750 n.j. (posljedica tehnike oporezivanja).

Niti jedan od poduzetnika nije opterećen PDV - om; sustavom odbitka pretporeza postignuto je da je PDV “očišćen” iz njihovog poslovanja, tj. on im **NIJE** trošak.

Primjer 2. Izračun odbitka pretporeza

Izvor: Izrada autorice prema: Ekonomski fakultet Zagreb (2018): Porezni sustav i mjere porezne politike, [Internet], raspoloživo na: <http://www.efzg.unizg.hr/>, [20.08.2018.]

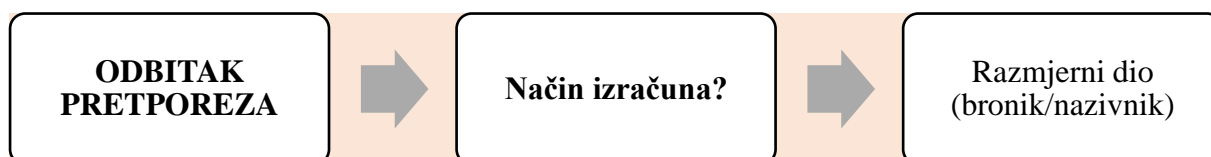
Sukladno tome, može se reći kako se proračun (slika 6) provodi na jednostavan način, a u obzir se uzimaju brojnik i nazivnik. Naime:³⁶

³⁵ Zakon o porezu na dodanu vrijednost (2016): Narodne novine, d.d., Zagreb, broj 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16., Članak 62 (2).

³⁶ Poslovni forum (2018): Odbitak pretporeza, [Interne], raspoloživo na: <http://www.poslovniforum.hr/>, [21.08.2018.]

- ❖ u brojniku se izražava ukupna vrijednost godišnjih isporuka (prometa), bez poreza na dodanu vrijednost, i to sve od transakcija za koje je dopušten odbitak pretporeza u skladu s odredbama Zakona, i
- ❖ u nazivniku se izražava ukupna vrijednost godišnjih isporuka (prometa), bez poreza na dodanu vrijednost, i to od transakcija uključenih u brojnik i transakcija za koje nije dopušten odbitak pretporeza te iznos subvencija, osim onih koje su izravno povezane s cijenom isporuka dobara ili usluga.

Slika 6. Način izračuna odbitka pretporeza

Izvor: Izrada autorice prema: Zakon o porezu na dodanu vrijednost (2016): Narodne novine, d.d., Zagreb, broj 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16., Članak 57 (1).

Naime, „dio pretporeza koji se može odbiti utvrđuje se na godišnjoj razini, i to kao postotak ukupnih isporuka i zaokružuje se naviše do sljedećeg cijelog broja“³⁷. Potrebno je naglasiti kako se kod prethodno navedenog izračuna ne uzimaju u obzir sljedeći iznosi:

- ❖ iznos prometa koji se odnosi na isporuke gospodarskih dobara koja porezni obveznik koristi za obavljanje svoje gospodarske djelatnosti,
- ❖ iznos prometa koji se odnosi na povremene isporuke nekretnina, i
- ❖ iznos prometa koji se odnosi na povremene financijske transakcije.

I na kraju, važno je naglasiti kako je porezni obveznik „termin koji se upotrebljava da označi onu fizičku i pravnu osobu koja je dužna platiti porez, odnosno podmiriti poreznu obvezu“³⁸.

Navedena osoba se može definirati kao:

- ❖ pasivni porezni subjekt, ili
- ❖ porezni dužnik.

³⁷ Ibidem.

³⁸ Moj bankar (2018): Porezni obveznik, [Internet], raspoloživo na: <http://www.moj-bankar.hr/>, [22.08.2018.]

Uobičajen naziv za poreznog dužnika je porezni obveznik, dok „*porezni obveznik kod fizičke osobe može biti bilo pojedinac bilo grupa*“³⁹. Na kraju, porezni obveznik može biti obavezan i na obavljanje određenih radnji, kao što je primjerice obračun poreza.

3.3. Povremena isporuka nekretnine

Povremenom isporukom nekretnine smatra se „*isporuka nekretnine u kojoj je porezni obveznik obavljao djelatnost ili se može reći kao isporuka nekretnina nije uobičajena djelatnost koju porezni obveznik obavlja*“⁴⁰.

Primjerice, porezni obveznik koji obavlja oporezive i oslobođene isporuke, „*podjelu pretporeza obavlja na temelju naprijed navedenog izračuna postotka prava na odbitak pretporeza*“⁴¹. Kako bi izračunao navedeni postotak, porezni obveznik u brojniku mora navesti ukupnu vrijednost godišnjih isporuka (prometa), i to bez poreza na dodanu vrijednost, za koje je dopušten odbitak pretporeza. Prethodno navedena činjenica znači kako porezni obveznik u brojniku uz isporuke na koje se plaća porez na dodanu vrijednost uključuje i isporuke koje su oslobođene plaćanja poreza na dodanu vrijednost, odnosno na koje se ne zaračunava porez, ali za koje nije isključeno pravo na odbitak pretporeza, kao što su primjerice:⁴¹

- ❖ izvozne isporuke dobara,
- ❖ isporuke u slobodnu zonu,
- ❖ isporuke dobara, i
- ❖ usluge obavljene diplomatskim predstavništvima, međunarodnim organizacijama i oružanim snagama drugih država članica NATO – a ili civilnom osoblju koje ih prati te isporuke dobara i usluga u vezi s međunarodnim prijevozom.

Porezni obveznik, odnosno obveznik koji uz redovni postupak oporezivanja provodi i posebni postupak „*oporezivanja marže ili posebni postupak oporezivanja putničkih agencija u brojnik uključuje samo oporezivi iznos marže, odnosno poreznu osnovicu za oporezivanje prema*

---

³⁹ Ibidem.

⁴⁰ Poslovni forum (2018): Odbitak pretporeza, [Interne], raspoloživo na: <http://www.poslovniforum.hr/>, [21.08.2018.]

⁴¹ Ibidem.

*posebnom postupku oporezivanja*⁴². Porezni obveznik koji obavlja financijske usluge, ili druge usluge, za koje je isključeno pravo na odbitak pretporeza u nazivnik uključuje:⁴³

- ❖ transakcije u vezi s osiguranjem i reosiguranjem,
- ❖ kreditne usluge i pozajmice,
- ❖ iznos obračunanih kamata u poreznom razdoblju po odobrenim kreditima,
- ❖ pozajmice i druge financijske usluge oslobođenim porezom na dodanu vrijednost,
- ❖ naknade za ugovaranje kreditnih garancija,
- ❖ naknade vezane uz štedne, tekuće i žiro – račune,
- ❖ plaćanje,
- ❖ transfere,
- ❖ dugove,
- ❖ čekove, i
- ❖ druge instrumente plaćanja klijenata.

Porezni obveznik u nazivnik će uključiti i *„prodaju državnih biljega i poštanskih maraka, prihode ostvarene trgovanjem u vezi sa stranom valutom, te prihode ostvarene od transakcija u vezi s dionicama, udjelima u trgovačkim društvima, obveznicama i drugim vrijednosnim papirima*⁴⁴. Dakle, u situaciji kada se radi o prihodima ostvarenim trgovanjem u vezi sa stranom valutom porezni obveznik u nazivnik uključuje i ukupne neto pozitivne rezultate, odnosno tečajne razlike, ostvarene određenim transakcijama kroz razdoblje oporezivanja te se u nazivnik ne uključuju ukupni dobiveni negativni rezultati.

Porezni obveznik isti princip primjenjuje kod transakcija sa dionicama, udjelima u trgovačkim društvima, obveznicama i drugim vrijednosnim papirima.

3.4. Prihodi od tečajnih razlika

Prihodi od tečajnih razlika nastali pri svođenju bilance na srednji tečaj Hrvatske narodne banke (HBN) ne predstavljaju isporuke i ne uključuju se u nazivnik. Naime, također se u nazivnik ne *„uključuju dividende i drugi prihodi od držanja dionica i udjela u trgovačkim društvima kao ni prihodi nastali promjenom tečaja od deponiranih stranih valuta na*

---

⁴² Ekonomski fakultet Zagreb (2018): Porezni sustav i mjere porezne politike, [Internet], raspoloživo na: <http://www.efzg.unizg.hr/>, [20.08.2018.]

⁴³ Poslovni forum (2018): Odbitak pretporeza, [Interne], raspoloživo na: <http://www.poslovniforum.hr/>, [21.08.2018.]

⁴⁴ Ibidem.

*deviznom računu kod poslovne banke*⁴⁵. Za izračun postotka prava na odbitak pretporeza ne uključuju se u nazivnik „*prihodi od kamata po a – vista i oročenim depozitima i drugi slični prihodi, koji nisu prihodi od gospodarske aktivnosti*“⁴⁶. Porezni obveznik za izračun razmjernog dijela, odnosno odnosa postotka prava na odbitak pretporeza:

- ❖ u brojniku treba navesti vrijednost isporuka za koje je dopušten odbitak pretporeza (npr. najam poslovnog prostora), i
- ❖ u nazivniku treba navesti vrijednost isporuka navedenih u brojniku i vrijednost isporuka za koje nije dopušten odbitak pretporeza, u što je uključen i iznos obračuna ukupno mjesečno doznačenih sredstava iz državnog proračuna (npr. školarine, iznosi za pokriće troškova, redovni prihodi od nadležnog ministarstva).

U skladu s navedenim teorijskim odrednicama, porezni obveznik kod izračuna navedenog dijela odbitka pretporeza ne uzima u obzir:⁴⁷

- ❖ vrijednost isporuka koje se odnose na prodaju gospodarskih dobara (vlastite dugotrajne imovine) kojima je obavljao gospodarsku djelatnost, i
- ❖ vrijednost isporuka koje se odnose na povremene isporuke nekretnina.

Isto tako, ne uzima se u obzir ni vrijednost isporuka koje se odnose na povremene financijske transakcije. Sukladno tome, povremene isporuke koje su obično veće vrijednosti mogle bi narušiti stvarno stanje, odnosno mogle bi dovesti do prava na odbitak pretporeza koji ne bi proizlazio iz stvarnog oporezivog prometa od redovnog obavljanja djelatnosti.

3.5. Ispravak pretporeza

Ispravak odbitka pretporeza provodi se odjednom, i to za cijelo preostalo vremensko razdoblje ispravka (prilikom isporuke gospodarskog dobra). U situaciji kada „*porezni obveznik koristi primljena ili uvezena dobra i usluge koje su mu obavljene djelomično i za isporuke dobara i obavljanje usluga koje isključuju odbitak pretporeza, tada se može odbiti samo onaj dio pretporeza koji se odnosi na isporuke dobara i usluga za koje je dopušten odbitak*“

---

⁴⁵ Ibidem.

⁴⁶ Moj bankar (2018): Porezni obveznik, [Internet], raspoloživo na: <http://www.moj-bankar.hr/>, [22.08.2018.]

⁴⁷ Zakon o porezu na dodanu vrijednost (2016): Narodne novine, d.d., Zagreb, broj 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16., Članak 67 (1).

pretporeza⁴⁸. U nastavku, na primjeru 3, prikazan je privremeni i konačni izračun i ispravak razmjerna dijela pretporeza kojeg se može odbiti.

UO = ukupan je promet iz transakcija obavljenih u 2014. s pravom na odbitak 5.000.000,00 kn.

UNO = ukupan je promet iz transakcija obavljenih u 2014. bez prava na odbitak 1.200.000,00 kn.

Subvencija nema.

Izračun razmjernog dijela kojeg se može odbiti: $5.000.000 / (5.000.000,00 + 1.200.000) \times 100 = 80,64 \%$

Postotak se mora zaokružiti do sljedećega cijelog broja = 81%, što čini konačan razmjernan dio pretporeza što ga se može odbiti za 2014. i privremen razmjerni dio za 2015.

Primjer 3. Privremeni i konačni izračun i ispravak razmjerna dijela pretporeza kojeg se može odbiti

Izvor: Izrada autorice prema: RRIF (2018): Mišljenja i stajališta, [Internet], raspoloživo: <https://www.rrif.hr/>, [01.09.2018.]

Porezni obveznik koji koristi dobra i usluge u okviru svoje gospodarske djelatnosti za isporuke dobara i obavljanje usluga po kojima je dopušten odbitak pretporeza i za isporuke dobara i usluga po kojima je isključen odbitak pretporeza u tom slučaju iznose pretporeza treba podijeliti na dio koji se može odbiti i na dio koje se ne može odbiti. Podjela pretporeza utvrđuje se ako porezni obveznik ne može iznos pretporeza koji se odnosi na isporuke dobara i usluga za koje je dopušten odbitak pretporeza izravno pripisati tim isporukama na temelju knjigovodstvene i druge dokumentacije.

Porezni obveznik kod kojeg je došlo do promjene postotka utvrđenog za pravo na odbitak pretporeza u odnosu na godinu u kojoj su se dobra počela koristiti i ako za ta dobra nije isteklo razdoblje za koje se mora obaviti ispravak pretporeza (5 godina odnosno 10 godina) ispravak pretporeza obavlja godišnje za jednu petinu ili jednu desetinu razlike pretporeza koja je nastala zbog promjene navedenog postotka u odnosu na početnu godinu korištenja.

⁴⁸ RRIF (2018): Mišljenja i stajališta, [Internet], raspoloživo: <https://www.rrif.hr/>, [01.09.2018.]

4. PRETPOREZ U REPUBLICI HRVATSKOJ

Hrvatski porezni sustav usklađen je s europskim načelima, te se može reći kako je u njemu „izjednačen položaj svih poreznih obveznika, tj. domaćih i stranih fizičkih i pravnih osoba“⁴⁹. Što se tiče područja Republike Hrvatske, mehanizam odbitka predstavlja jedinstvenu odrednicu koja omogućuje naplatu poreza, i to u raznim fazama proizvodno – prodajnog ciklusa. S druge strane, potrebno je naglasiti kako zalihe dobara i gospodarska dobra što ih koriste porezni obveznici nisu opterećeni porezom na dodanu vrijednosti, i to neovisno o kojem dijelu lanca se radi. Zahvaljujući prethodno promatranom mehanizmu, „izvoz dobara u cijelosti je oslobođen, a mehanizam odbitka u određenim situacijama predstavlja i kontrolni mehanizam“⁵⁰.

U nastavku, na primjeru 4, prikazan je izračun odbitka pretporeza

Porezni obveznik ostvario je u 2014. godini isporuke u vrijednosti od 135.000 kuna bez PDV – a za koje je dopušten odbitak pretporeza i isporuke u vrijednosti od 53.000 kuna za koje nije dopušten odbitak pretporeza. Također je dao pozajmicu za koju je obračunao 2.000 kuna kamata što predstavlja povremenu financijsku transakciju. Ukupni pretporez po ulaznim računima iznosi 40.000 kuna, od toga se 20.000 kuna može pripisati oporezivim isporukama, 15.000 kuna oslobođenim isporukama, a 5.000 kuna odnosi se na ulazni pretporez koji se ne može isključivo pripisati ni oporezivim ni oslobođenim isporukama.

$$(135.000 / (135.000 + 53.000)) \times 100 = (135.000 / 188.000) \times 100 = 71,81\%$$
$$5.000 \times 72\% = 3.600$$

Porezni obveznik ima pravo na odbitak pretporeza u sljedećem iznosu, odnosno u iznosu od 20.000 kuna pretporeza koji se može pripisati oporezivim isporukama i 3.600 kuna pretporeza koji se ne može pripisati isključivo oporezivim ili oslobođenim isporukama. Iznos od 15.000 kuna porezni obveznik uopće ne može odbiti jer se odnosi na oslobođene isporuke za koje nema pravo na odbitak pretporeza.

Primjer 4. Izračun odbitka pretporeza

Izvor: Izrada autorice prema: Institut za javne financije (2018): Porezni vodič, [Internet], raspoloživo na: <http://www.ijf.hr/>, [03.09.2018.]

⁴⁹ Bogeljić, S. (2013): Pravo na odbitak i pravo na povrat PDV – a, Porezni vjesnik, 10 (1), str. 47.

⁵⁰ Ibidem., str. 47.

Prema promatranom primjeru, može se reći ukoliko je porezni obveznik na temelju privremeno izračunanog postotka prava na odbitak pretporeza u 2014. godini odbijao pretporez u iznosu 70% pretporeza koji se ne može pripisati isključivo oporezivim ili oslobođenim isporukama, odnosno 3.500 kuna, a zatim je za 2014. utvrdio stvarno pravo na odbitak pretporeza u iznosu od 72% uvećati će iznos pretporeza za 100 kuna, ovisno o stopi PDV – a.

Porezni obveznik koji u okviru svoje gospodarske djelatnosti obavlja isporuke dobara i usluga po kojima je dopušten odbitak pretporeza i isporuke po kojima je isključen odbitak pretporeza i utvrdi pravo na odbitak pretporeza najmanje u iznosu od 98% pri odbitku pretporeza za nabavljena dobra i usluge nije obvezan primjenjivati podjelu pretporeza.

Prema tome, porezni obveznik koji je primjerice „izračunao pravo na odbitak pretporeza u iznosu od 97,00013% obvezan je izvršiti podjelu pretporeza pri odbitku pretporeza za nabavljena dobra i usluge“⁵¹. Porezni obveznik koji je tijekom 2014. godine obavljao oporezive i oslobođene isporuke, može se reći kako je podjelu pretporeza u toj godini obavljao „temeljem privremenog izračuna odnosno na temelju isporuka prethodne godine s tim da ako su ti iznosi bili zanemarivi ili ih nije bilo porezni obveznik je sam privremeno mogao utvrditi dio pretporeza koji je mogao odbiti pod uvjetom da se s tim suglasila nadležna ispostava Porezne uprave“⁵².

Odbitak pretporeza koji je porezni obveznik obavljao tijekom 2014. godine, i to na temelju isporuka za 2014. godinu, tj. privremeno izračunanog postotka, obvezan je uskladiti u prijavi poreza na dodanu vrijednost za posljednje razdoblje oporezivanja 2014. godine, i to ovisno o tome radi li se o odbitku pretporeza za dobra nabavljena:

- ❖ u tuzemstvu,
- ❖ pri uvozu, ili
- ❖ iz druge države članice (uslugama koje su mu obavili strani porezni obveznici).

Ukoliko je porezni obveznik po ulaznom računu za nabave zaprimljenom u 2013. godini na kojem je iskazan porez na dodanu vrijednost u iznosu od 10.000 kuna primjenom privremeno izračunanog postotka za utvrđivanje prava na odbitak pretporeza od 15% odbio pretporez u iznosu 1.500 kuna ($10.000 \times 15\% = 1.500$), a za 2014. godinu utvrdi stvarno pravo na odbitak

---

⁵¹ Institut za javne financije (2018): Porezni vodič, [Internet], raspoloživo na: <http://www.ijf.hr/>, [03.09.2018.]

⁵² Ibidem.

pretporeza od 10% ($10.000 \times 10\% = 1.000$) obvezan je provesti usklađenje i povećati svoju poreznu obvezu za 500 kuna. Porezni obveznik čije je razdoblje oporezivanja od prvog do posljednjeg dana u mjesecu, ili od prvog do posljednjeg dana u tromjesečju mora za prvo razdoblje oporezivanja 2015. godine primijeniti novoutvrđeni postotak izračunan na temelju isporuka iz 2014. godine, a dobra i usluge nije obvezan primjenjivati podjelu pretporeza.

5. ZAKLJUČAK

Porezni sustav predstavlja jedan od osnovnih preduvjeta za kvalitetno funkcioniranje države, i to iz razloga jer porez na dodanu vrijednost ima važno mjesto u poreznim sustavima suvremenih država svijeta. Isto tako, porezni sustav predstavlja i skup poreznih oblika kojima se provodi proces oporezivanja u nekoj zemlji, dok porezi obuhvaćaju glavnu odrednicu sustava jakih prihoda suvremenih država, neovisno o tome radi li se o razvijenim državama ili o državama koje su tek u razvoju.

Na današnje porezne sustave utječu brojni faktori koji imaju veliki utjecaj na političke odnose u nekoj zemlji. U novim i suvremenim uvjetima poslovanja, olakšano je kretanje ljudi, robe, usluga i kapitala, zbog čega također dolazi i do internacionalizacije ekonomije određenih zemalja. Porez na dodanu vrijednost predstavlja opći porez na potrošnju koji se ubire od velikog broja dobara i usluga, odnosno porezni oblik kojim se oporezuje vrijednost što ju je prodavač dodao na cijenu kupljenog, odnosno prodanog proizvoda ili usluge.

Pretporez se može definirati i predstaviti kao određeni iznos poreza na dodanu vrijednost koji je iskazan na računima za isporuke dobara i usluga od strane drugih poduzetnika. Također, pretporez je i iznos poreza na dodanu vrijednost koji je obračunala i naplatila carinarnica pri uvozu. Pravo na odbitak pretporeza nastaje u trenutku kada nastaje obveza obračuna poreza na dodanu vrijednosti koji se može odbiti. Porezni obveznik može odbiti pretporez koji se odnosi na usluge i isporuke na izvoz dobara i drugih isporuka dobara i obavljenih usluga.

Nadalje, pretporez se može odbiti samo na temelju računa koji sadrže sve potrebne podatke, na temelju uvozne carinske dokumentacije u kojoj je iskazan porez na dodanu vrijednost obračunan pri uvozu, kao i na temelju dokaza o uplati poreza. Prema Zakonu o porezu na dodanu vrijednost, iznos pretporeza koji se odnosi na isporuke dobara i usluga za koje je dopušten odbitak pretporeza izračunava se kao razmjerni dio. Porezni obveznik koji obavlja oporezive i oslobođene isporuke, podjelu pretporeza obavlja na temelju naprijed navedenog izračuna postotka prava na odbitak pretporeza.

Ukoliko porezni obveznik koristi dobra i usluge koje su mu obavljene, djelomično za isporuke dobara i usluga za koje je dopušten odbitak pretporeza u skladu s odredbama Zakona, kao i za obavljanje i isporuku dobara i usluga za koje nije dopušten odbitak pretporeza. U skladu s tim, potrebno je naglasiti kako se može odbiti samo dio pretporeza, i to samo dio koji se odnosi na transakcije za koje je dopušten odbitak pretporeza.

LITTERATURA

1. Bogeljić, S. (2013): Pravo na odbitak i pravo na povrat PDV – a, Porezni vjesnik, 10 (1), str. 47 – 72.
2. Ekonomski fakultet Zagreb (2018): Porezni sustav i mjere porezne politike, [Internet], raspoloživo na: <http://www.efzg.unizg.hr/>, [20.08.2018.]
3. Institut za javne financije (2018): Porezni vodič, [Internet], raspoloživo na: <http://www.ijf.hr/>, [03.09.2018.]
4. Jelačić, B., Lončarić – Horvat, O., Šimunović, J., Arbutina, H. (2002): Financijsko pravo i financijske znanosti, Narodne novine, Zagreb.
5. Jelčić, B. (2001): Javne financije, PRiF Plus, Zagreb.
6. Jelčić, B. (2012): Razvoj i perspektive oporezivanja u Hrvatskoj, HAZU, Zagreb.
7. Kesner – Škreb, M. (1995): Porez na dodanu vrijednost, Financijska praksa, 19 (6), str. 655 – 657.
8. Kesner – Škreb, M. (1999): Porezna politika i gospodarski rast, Privredna kretanja i ekonomska politika, 9 (73), str. 62 – 121.
9. Mijatović, N. (2005): Oporezivanje prometa, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb.
10. Moj bankar (2018): Odbitak PDV – a, [Internet], raspoloživo na: <http://www.moj-bankar.hr/>, [20.08.2018.]
11. Moj bankar (2018): Porezni obveznik, [Internet], raspoloživo na: <http://www.moj-bankar.hr/>, [22.08.2018.]
12. Porezna uprava (2018): Hrvatski porezni sustav, [Internet], raspoloživo na: <https://www.porezna-uprava.hr/>, [20.08.2018.]
13. Porezni obveznik (2018): Porezni sustav RH, [Internet], raspoloživo na: <http://www.porezniobveznik.net/>, [20.08.2018.]
14. Poslovni forum (2018): Odbitak pretporeza, [Interne], raspoloživo na: <http://www.poslovniforum.hr/>, [21.08.2018.]
15. RRIF (2018): Mišljenja i stajališta, [Internet], raspoloživo: <https://www.rrif.hr/>, [01.09.2018.]
16. Zakon o porezu na dodanu vrijednost (2016): Narodne novine, d.d., Zagreb, broj 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16.
17. Zelenika, R. (2007): Klasifikacija znanosti u fokusu metodologije i tehnologije znanstvenoga istraživanja, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka.

POPIS SLIKA

Slika 1. Definicija poreznog sustava	3
Slika 2. Definicija poreza na dodanu vrijednost.....	5
Slika 3. Oblici poreza na dodanu vrijednost.....	6
Slika 4. Definicija pretporeza	8
Slika 5. Pravo na odbitak pretporeza	9
Slika 6. Način izračuna odbitka pretporeza.....	13

POPIS PRIMJERA

Primjer 1. Obračun poreza na dodanu vrijednost	7
Primjer 2. Izračun odbitka pretporeza	12
Primjer 3. Privremeni i konačni izračun i ispravak razmjerna dijela pretporeza kojeg se može odbiti	17
Primjer 4. Izračun odbitka pretporeza	18

SAŽETAK

Današnji porezni sustav je jedan od osnovnih preduvjeta za kvalitetno funkcioniranje države, jer porez na dodanu vrijednost ima važno mjesto u poreznom sustavu. Porezni sustav predstavlja i skup poreznih oblika kojima se provodi proces oporezivanja u nekoj zemlji, dok se primarni cilj istraživanja ovog završnog rada odnosi na analizu teme pod nazivom „*Podjela pretporeza*“. Sukladno tome, vidljivo je kako u današnje vrijeme porezi obuhvaćaju glavnu odrednicu sustava jakih prihoda suvremenih država, i to neovisno radi li se o razvijenim državama ili o državama koje su tek u razvoju. Pretporez predstavlja određeni iznos poreza na dodanu vrijednost koji je iskazan na računima za isporuke dobara i usluge koje su drugi poduzetnici, odnosno iznos poreza na dodanu vrijednost koji je obračunala i naplatila carinarnica pri uvozu.

Ključne riječi: porez, porezni sustav, pretporez, podjela, država

SUMMARY

Today's tax system is one of the basic prerequisites for good state functioning because the value added tax has an important place in the tax system. The tax system is also a set of tax forms that implement the taxation process in a country, while the primary objective of the research of this final work relates to the anxiety of the topic entitled "Allocation of the taxpayer". Consequently, it is so painful that, as of nowadays, taxes include the main determinant of the strong income system of modern states, regardless of whether they are developed states or developing countries. The problem of research represents a certain amount of value added tax shown in the invoices for the supply of goods and services that other undertakings, or the amount of the value added tax that was charged and collected by the customs office at the time of importation.

Keywords: tax, tax system, overpayment, division, state